

Z OBSAHU	Povzbudivý obraz očiště	04
	Potrat je otázkou volby, ale je to volba špatná	12
	Arménsko–Ázerbájdžánský konflikt: genocida křesťanů pod záminkou války	I–IV

Andělé se modlí při narození Krista / Wellcome Collection

A Slovo se stalo tělem

Patrně víme, že Vánoce – na rozdíl od neděle slavené od samého prvopočátku křesťanství a Velikonoc slavených od poloviny 2. století – se začaly slavit o dost později. V době zimního slunovratu až někdy v první polovině 4. století. Neděle, která nebyla jen dnem Kristova zmrtvýchvstání ale do jisté míry slavila všechno, celou Kristovu přítomnost, zpočátku stačila.

Vánoce jsou zpřítomněním Kristova narození a události na ně bezprostředně navazujících. Zvláště bohoslužbou slavnosti Narození Páně – ať už noční, za svítání anebo ve dne – můžeme tak být duchovně přítomni samotné události, ne nepodobně pastýřům a všem ostatním, kteří k betlémským jeslím přišli. Vánoce jsou tak oslavou zviditelnění největší-

ho tajemství vtělení: Boží Syn sestoupil z nebe a přijal lidství se vším, co k němu patří, po Otci zůstává Bohem, po matce se stal člověkem. Kdyby Ježíš Kristus nezůstal Bohem, nemohli bychom být skrze něj skutečně spaseni a posvěceni, kdyby se nestal člověkem, Bůh by nám nikdy nemohl být tak blízko a my bychom nemohli být vykoupeni. Jestliže ve 4. a 5. století Vánoce připomněly lidem zejména tu část pravdy, že Bůh se opravdu stal člověkem, pak nám dnes připomínají, že to byl opravdu Boží Syn, který se jím stal. Jestliže pro první tisíciletí bylo spíše problémem přijmout Kristovo lidství, v Boha přeci věřil vlastně každý, tak dnes je mnohem více třeba připomínat i jeho božství. „Ježíšek“ není jen člově-

kem, že je „Božím dítětem“ není mýtem, ale skutečností. Kéž bychom byli i my Vánoce povzbuzeni, že v křesťanství, jež je jakýmsi „pokračováním“ Kristova bohoodství, se opravdu setkáváme s prvním Bohem. A také vybidnutí, abychom se s ním opravdu setkávali, aby ten, který se před věky zrodil z Otce a v čase z Marie Panny, se skrze křesťanství zrodil i v našem srdci, aby se prostřednictvím našeho (kéž by) křesťanského způsobu života – skrze naši skutečnou dobrotu, víru, naději a lásku – mohl tajemně rodit zase do celého světa...

*P. Th.Lic. Jan Houkal, Th.D.
farář farnosti u kostela Nejsvětějšího
Srdce Páně, Praha – Vinohrady*

Komentář P. Johna Zuhlsdorfa: Kanonické právo se změnilo

Papež František vydal *Motu proprio* a změnil kánon 579 CIC z roku 1983, „jenž se týká zřizování řádů a kongregací, o nichž kanonické právo hovoří jako o společnostech zasvěceného života a společnostech apoštolského života“.

Papež František změnil kanonické právo tak, že biskup bude potřebovat svolení Svatého stolce, dříve než ve své diecézi zřídí nový řeholní institut. Vatikán tak posiluje svůj dozor nad tímto postupem. [„dozor“? Tak tomu teď říkáme?]

Novým *motu proprio* vydaným v listopadu 2020 papež František upravil kánon 579 *Kodexu kanonického práva*, jenž se týká zřizování řádů a kongregací, o nichž kanonické právo hovoří jako o společnostech zasvěceného života a společnostech apoštolského života.

Vatikán v roce 2016 objasnil, že podle zákona je diecézní biskup povinen před kanonickým uznáním nového institutu konzultovat tuto záležitost s Apoštolským stolicem. Nový kánon umožňuje Vatikánu větší dohled tím, že biskup musí mít nejprve písemné svolení Apoštolského stolce.

Podle apoštolského listu papeže Františka „*Authenticum charismaticum*“ tato změna zajišťuje, že Vatikán bude biskupy těsněji doprovázet při jejich zvažování zřízení nového řádu či kongregace a předá „konečný soud“ nad rozhodnutím do kompetence Svatého stolce.

Nové znění tohoto kánonu vstoupilo v platnost 10. listopadu.

Úprava kánonu 579 činí „preventivní kontrolu ze strany Svatého stolce ještě zjevnější“, řekl agentuře CNA P. Fernando Puig, proděkan fakulty kanonického práva Papežské univerzity Svatého Kříže. [„preventivní kontrola“... pochopitelně znamená zabránit tomu, aby docházelo k nežádoucím jevům]

„Podle mého názoru se podstata [zákonu] nezměnila,“ prohlásil a dodal, že „se jistě sníží nezávislost biskupů a dojde k centralizaci této kompetence ve prospěch Říma“.

Motivací této změny, vysvětlil P. Puig, je vyjasnění výkladu tohoto zákona, které v roce 2016 požadovala Kongregace pro společnosti zasvěceného života a společ-

Papež František během generální audience 8. června 2020. Foto: VM / Vatican Media

nosti apoštolského života. [Táž kongregace, která vypomáhala FFI]

Papež František v květnu 2016 vysvětlil, že kánon 579 vyžaduje, aby biskupové svá rozhodnutí úzce konzultovali s Vatikánem, přestože nevyžaduje získání povolení jako takového. [Ale nyní to není konzultace... teď je to povolení.]

Sekretář kongregace, arcibiskup José Rodríguez Carballo, v červenci 2016 v listu *L'Osservatore Romano* napsal, že kongregace požádala o objasnění ve snaze zabránit „lehkovážnému“ zakládání institutů a společenství zasvěceného života.

Podle arcibiskupa Rodrígueza krize ve společnostech zasvěceného života zahrnuje vnitřní rozdělení a boj o moc, nevhodné disciplinární prostředky a problémy s autoritářskými zakladateli, kteří se domnívají, že jsou „pravými otcí a pány charismatu“.

Arcibiskup Rodríguez prohlásil, že nedostatečné posouzení ze strany biskupů vedlo k tomu, že Vatikán musel zasahovat do problémů, kterým by bylo možné zabránit, pokud by byly odhaleny před kanonickým uznáním institutu či společnosti.

Ve svém 4. *motu proprio* papež František píše, že „věřící mají právo být svými pastýři informováni o pravosti charismatu a o integritě těch, kdo se prezentují jako zakladatelé“ nové kongregace nebo řádu.

„Apoštolský stolec,“ uvedl dále, „je zodpovědný za doprovázení pastýřů během procesu rozlišování, který vede

k církevnímu uznání nového institutu nebo společnosti diecézního práva.“

Citoval posynodální exhortaci papeže Jana Pavla II. z roku 1996 „*Vita consecrata*“, v níž se uvádí, že nové řeholní instituty a společnosti „musí zhodnotit autorita církve, která je zodpovědná za příslušné zkoumání, aby se ověřila pravost podnětu a přešlo se nadměrnému množení institutů, které jsou si vzájemně podobné“.

Papež František napsal: „Nové instituty zasvěceného života a nové společnosti apoštolského života proto musí být oficiálně uznány Apoštolským stolicem, kterému jako jedinému náleží definitivní rozhodnutí.“

Jaký je tedy nyní rozdíl mezi instituty založenými diecézními biskupy a těmi, které založí Svatý stolec?

Nevim, co se děje v Africe, Jižní Americe a tak dále. Ale zdá se mi, že toto nařízení by mohlo ve svém efektu bránit také růstu tradičně orientovaných řeholních institutů. Ve skutečnosti se totiž minimálně na západní části světa zakládají pouze nové společnosti, které jsou nakloněny tradici.

P. John Zuhlsdorf
katolický kněz, blogger, publicista

P. John Zuhlsdorf
wdtprs.com
Přeložil Pavel Štíčka

SLOVO BISKUPA

Síla řetězu plyne z péče o nejslabší články, píše papež k Mezinárodnímu dni postižených

„Cílem je, aby se už ve farnostech nehovořilo o ‚nich‘ – zdravotně postižených, ale o pouze o ‚nás‘,“ píše papež František v poselství k dnešnímu Mezinárodnímu dni osob se zdravotním postižením, který se každoročně připomíná z podnětu Organizace spojených národů již od roku 1981. Papež naléhá na aktivní účast a inkluzi zdravotně postižených v církvi i společnosti a varuje před kulturou odpisu, neboť „zranitelnost přeci náleží k podstatě každého člověka“.

Petrův nástupce v úvodu poselství vyjadřuje blízkost a podporu nositelům zdravotního postižení, kteří se kvůli pandemickým okolnostem ocitli ve výjimečně náročné situaci. „Jsme všichni na téže lodi vprostřed rozbouřeného moře, avšak pro některé lidi je plavba namáhavější, a mezi nimi jsou právě nositelé vážných zdravotních postižení,“ píše. Z pandemie se odvozuje rovněž téma letošního Mezinárodního dne postižených, které zní: „Lepší rekonstrukcí směrem k postkovidovému světu, inkluzivnímu vůči zdravotnímu postižení, přístupnému a udržitelnému.“ Papeže na tomto výroku zaujala poznámka o lepším budování, která mu připomněla evangelní podobnoství o domu postaveném na skále či na písku (Mt, 7,24–27; Lk6,47–49). Právě z toho podobenství rozvíjí dnešní poselství, kde hrozbu – déšť, vichřici a povodeň – zastupuje skartační kultura, kdežto pevné skále se podobá začlenění a činná účast zdravotně postižených.

Kdo je hoden žítí

Kultura odpisu, která se v naší době značně rozšířila, „považuje určité části lidstva za obětovatelné ku prospěchu selekce, která upřednostňuje jeden lidský sektor hodný neomezeného žití. Lidé již v zásadě nejsou vnímáni jako prvotní hodnota, vyžadující úctu a ochranu, zvláště pokud jsou chudí či postižení“ (*Fratelli tutti*, 18). Ačkoli, jak papež připouští, „v posledních padesáti letech byly učiněny důležité kroky na úrovni občanských institucí i církevních společenství, na kulturní rovině častokrát přetrvávají odmítavé postoje či narcistní a utilitaristická mentalita, ústící v marginalizaci, aniž by se dbalo na to, že křehkost je všem společná. Přestože mnoho zdravotně postižených našlo cestu k dobrému a smysluplnému životu, mnozí jiní prožívají nespokojenost a leckdy zoufalství. Zranitelnost nicméně náleží k podstatě člověka,“ zdůrazňuje papež a vybízí k podpoře kultury života, která by ustavičně potvrzovala důstojnost každého člověka a zejména vystupovala na obranu mužů a žen se zdravotním postižením jakéhokoli věku a sociálního postavení.

Inkluze jako skála

Současná pandemie ještě více vyostřila rozporuplnost dnešní doby, podotýká František. „Virus, který nedělá rozdíly mezi lidmi, se na své devastáční pouti setkal s obrovskými nerovnostmi a diskriminacemi a zvětšil je.“ (Katecheze při ge-

dokončení na str. 5

Nejednou od našich přátel ale i od nepřejícníků slyšíme povzdech: zapomněl jsem na něco jako na smrt. Ano. Na smrt neradi myslíme, i když to je nejdůležitější okamžik našeho života. Tam se vše rozhoduje. Smrt je nedělitelnou součástí života. Není to něco mimo. Jen v dnešní době jsme na to jaksi zapomněli. Stále žijeme v jakémisi ovzduší očekávání, že něco přijde, nějaké vysvobození z něčeho, a to ani přesně nevíme z čeho... z něčeho, co nás trápí, co je nám nepříjemné, co nás tlačí... A pak přijde zklamání: nic nepřišlo, a když, tak jen nějaká nepříjemnost a těžkost. Proto si to aspoň užijme a po nás smrt, to nás už nezajímá. Takto se k životu staví nemalý počet především mladých ale i starších lidí. Dnes média s hrůzou zvěstují jako nějakou novinku, že lidé umírají. Jako by předtím neumírali. Hrozné je to, že se na to nepřipravují, že je to překvapeně zachycuje a vleče. Hrozné je to, že umírají osamělí, bez úsměvu a pohlázení od nejbližších. Protože, určitě, hmotná pomoc je důležitá, ale nestačí. Člověk potřebuje duchovní pomoc, aby přešel z tohoto života do druhého života. A k tomu potřebuje i pomoc druhých. Místo toho, aby se na veřejnosti druhým naháněl strach, bylo by třeba pomáhat si navzájem dobře a smířeně umírat. Nebát se mluvit o smrti. A pomáhat šťastnému přechodu na druhý svět (v který, žel, už málo lidí věří) i prostřednictvím očištění svého svědomí ve svátostech a přijetím nadpřirozené posily. Nemocniční kaplani mohou svědčit o tom, kolik lidí šťastně přešlo na druhý břeh, protože byli při nich a pomohli jim. Katolíci by se neměli stydět říct k tomuto tématu něco podstatného. Je to téma, ke kterému mají co říct. A když nebudou mluvit, „budou-li oni mlčet, bude křičet kamení“ (Luk 19,40). Nespoléhejme se na účinné očkovací látky. Ty nám mohou případně jen o kousek prodloužit život, ale nikdy nám nesmrtelný život na této zemi – a už vůbec ne ve věčnosti – nezabezpečí.

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

Drazí čtenáři,

toto vydání *RC Monitoru* je pro letošní ročník poslední. Nové číslo ročníku 2021 očekávejte v druhém lednovém týdnu, s datem vydání 10. 1. V prvním čísle nového roku také naleznete potvrzení Vašich darů za rok 2020.

Za Vaši přízeň, podporu a především modlitby i věrnou čtenářskou důvěru Vám ze srdce děkujeme!

Přejeme Vám požehnané Vánoční svátky!

redakce *RC Monitoru*

POVZBUDIVÝ OBRAZ OČISTCE

Místo očistného ohně nám tento světec předkládá jezero, kde jsme v náručí anděla.

Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu.

Svatý John Henry Newman, anglikánský konvertita ke katolictví a mistr duchovního života, napsal ohromující množství skvělých teologických děl. Jedno vydání Newmanových sebraných spisů obsahuje 31 svazků. Jeho kázání a teologický vhled jsou mimořádně bohaté a svědčí o tom, že svůj život strávil hledáním moudrosti.

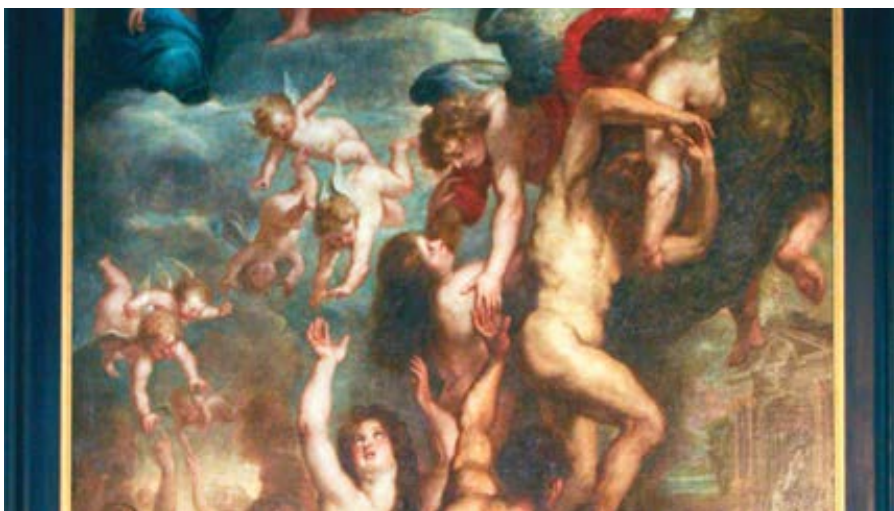
Dnešní první čtení nám říká, že moudrost „září a nevadne, ochotně se dává spatřit těm, kdo ji milují, a najít těm, kdo ji hledají“ (Mdr. 6,12). Newman moudrost hledal, snažil se porozumět hlubinám tajemství, poznat Boha a pochopit ve všem jeho plány.

Křesťanské hledání moudrosti není totéž jako snažit se vyhrát vědomostní soutěž. Moudrost neznámá jen znát vybraná fakta, byť by takové poznání sebevíc ohromovalo svou šíří. Moudrost spočívá ve schopnosti začlenit všechno do Božího plánu. Pro křesťana moudrost znamená pochopit, jak Kristus působí, vykupuje a projevuje svou lásku.

Newman nebyl jen mistrovský teolog, ale také nadaný básník. Moje oblíbená Newmanova báseň *Sen o Gerontiovi* vypráví o posmrtné cestě duše. Báseň začíná Gerontiovou smrtí a pak líčí, jak se objevil před Kristovým soudným stolicem. V celé básni Gerontia vede jeho strážný anděl a podpírají ho modlitby kněze (který mu posloužil na smrtelném loži) a jeho přátel.

Tato báseň slaví úspěch, protože se potýká s otázkou, kterou si musí položit každý člověk: Co se mnou bude, až zemřu? U Newmana je odpověď vedena moudrostí: V Kristu je všechno uvedeno do dokonalosti.

Samozřejmě ne každý to vidí stejně. Newmanovu viktoriánskou éru sužovaly nihilismus a temnota. Příliš se nelišila

Peter Paul Rubens: Očistec (cca 1635)

od dnešní doby. Newman ve své básni umísťuje do soudní síně demony. Když Gerontius prochází kolem nich, slyší, jak se vysmívají Kristu:

*Ctnost a neřest,
záminka darebáka:
Je to jedno.
Ha! Ha!
Hrůza pekelného ohně,
plamene jedovatého,
žádost zbabělce.*

Proč žít dobře? Proč usilovat o ctnostný život? Podle démonů se věřící utěšují povídačkami o posmrtném životě, protože se příliš bojí čelit čemukoli jinému. Křesťanskou zprávu o posmrtném životě označují jako „žádost zbabělce“. Strážný anděl Gerontia utěšuje a nabízí mu uklidňující slova proti kvílení démonů.

Báseň osvětluje napětí života na této straně věčnosti. Jak píše svatý Pavel, „nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12). Ještě nevidíme všechno jasně. Ale jednou jasně uvidíme. Takové je křesťanské učení. V posmrtném životě, uprostřed nebeského zástupu, se budeme radovat z toho, že Boha uvidíme tváří v tvář. Naše vidění bude úplné.

Aby však naše duše byla na takový pohled připravena, musí se očistit. To je

jádro katolického učení o očistci. Abychom mohli být připraveni, je nutno smýt přetrvávající účinky našich hříchů. Katechismus to formuluje takto: „Ti, kdo umírají v Boží milosti a přátelství, ale nejsou dokonale očistěni, i když jsou si jisti svou věčnou spásou, jsou po smrti podrobeni očišťování, aby dosáhli svatosti nutné ke vstupu do nebeské radosti“ (KKC 1030).

Zatímco někteří spekulují o tom, že očišťování v očistci bude jako pročišťování ohněm, Newman upřednostňoval obraz křtu jako obmytí. V posledních slokách básně přichází Gerontius na břeh jezera. Jeho strážný anděl mu říká:

*Jemně a něžně, duše draze vykoupená,
tě teď s láskou největší vezmu do náručí
a nad vodami nápravy, jak se povalí,
tě připravím, ponořím a podržím.*

Pro duše v očistci to je čas naděje. Dychtivě očekávají ráno, až očistěné od poskvrn hříchu budou uvítány v nebi. Jejich píseň vyznačuje důvěru v Boží milosrdenství a touhu vstoupit na „nádvoří světla“. Strážný anděl Gerontia ujišťuje:

*Andělé, jimž úkol ochotně přijímaný je dán,
o tebe budou pečovat, konejšit tě,
ležícího;*

Malba v kapli sv. Josefa v nizozemském Maastrichtu, 17. století

*a mše na zemi i modlitby v nebi
ti budou pomoci u trůnu Nejvyššího.*

Gerontius není sám! Když je omýván a připravován před vstupem do nebeské

brány, podpírá ho společenství křesťanů na jejich pozemské pouti a modlitby svatých v nebi.

Tato řeč sice může někomu připadat jako bláznovství, ale představuje křesťan-

skou moudrost. Svým utrpením a smrtí Ježíš vykonal dílo našeho vykoupení. Sláva kříže spočívá v tom, že tady a teď i v budoucím životě se každá bolest a trápení mohou proměnit. Budeme uzdravováni připodobňováním se Ježíšovu kříži.

My křesťané netruchlíme jako ostatní. Naplnění nadějí, kterou nabízí moudrost, se těšíme na den, kde Kristus vzkřísí naše drahé zesulé. Kéž nás tato naděje povzbuzuje v modlitbách za zemřelé a pomáhá nám žít tady a teď pro to, co přijde.

Fr. Patrick Briscoe, OP
Aleteia
Přeložil Alena Švecová

Fr. Patrick Briscoe, OP
člen dominikánské provincie sv. Josefa
v USA

dokončení ze str. 3

nerální audienci, 19.8.2020). Za skálu, na níž máme stavět budoucí společný domov, proto papež označuje inkluzi, již vysvětluje za pomoci podobenství o milosrdném Samaritánovi. „Inkluze či exkluze lidí strádajících podél cesty definuje veškeré hospodářské, politické, sociální a náboženské projekty. Každodenně stojíme před volbou, zda z nás budou milosrdní Samaritáni, či lhostejní kolemjdoucí.“ (FT, 69). Inkluze by tudíž měla být skálou, na níž je třeba stavět programy a iniciativy občanských institucí, aby nikdo netrpěl vyřazováním. „Síla řetězu závisí na péči o jeho nejslabší články,“ vyzdvihuje František.

Druhou část poselství k Mezinárodnímu dni postižených věnuje Svatý otec přítomnosti a působení zdravotně postižených osob v církvi. V prvé řadě vymáhá hledání vhodných, přístupných a pokud možno bezplatných nástrojů, které by umožnily předávání víry těmto lidem. Upozorňuje přitom na využití nových technologií a podněcuje k řádné formaci církevních profesionálů (kněží, seminariátů, řeholníků, katechetů a pastoračních pracovníků) v otázkách zdravotního po-

stižení. Farní společenství římský biskup žádá o vstřícnost vůči nositelům zdravotního postižení, solidaritu a službu do té míry, aby již neexistovali „oni“ – tedy postižení a jejich rodiny, nýbrž farní „my“.

Právo na svátosti

Inkluze ovšem obnáší rovněž podporu aktivní účasti zdravotně postižených lidí na životě církve, aby nebyli pouhými adresáty pastorační služby, nýbrž v rámci svých možností též činnými subjekty. Papež důrazně poukazuje „na právo postižených lidí přijímat svátosti jako všichni ostatní členové církve. Všechny liturgické celebrace ve farnosti by měly být přístupné, aby kdokoli – spolu se svými bratry a sestrami – mohl prohlubovat, slavit a prožívat svou víru. Zvláštní pozornost je nutné vyhradit postiženým lidem, kteří dosud nepřijali svátosti křesťanské iniciace a které by bylo vhodné zapojit do katechetické přípravy na tyto svátosti,“ navrhuje papež. „V přijetí milosti, pramenící ze svátosti, totiž nelze nikomu bránit.“

Zdravotně postižení katecheté jako zdroj a svědectví

„Mnozí nositelé zdravotního postiže-

ní vnímají, že žijí, aniž by někam patřili a účastnili se. Dosud existuje mnoho překážek, které jim zamezují plnohodnotné občanství, avšak cílem má být jejich aktivní účast v občanském i církevním společenství. Znamená to náročnou a též namáhavou pouť, která nicméně přispěje k utváření svědomí, schopného rozeznat v každém člověku jeho jedinečnost a neopakovatelnost,“ (FT, 98) pokračuje papež a připomíná všeobecné kněžství věřících, kterým se také pokřtění zdravotně postižení lidé účastní na poslání Krista, kněze, proroka a krále, čímž hlásají evangelium skrze církve, v ní a spolu s ní. „Z toho důvodu rovněž přítomnost osob se zdravotním postižením mezi katechety představuje pro církevní společenství veliký zdroj a svědectví,“ podtrhuje František a vyzývá k důkladné katechetické a teologické přípravě v tomto smyslu. V závěru poselství k Mezinárodnímu dni zdravotně postižených se papež obrací k lidem, kteří se denně a často mlčky ujímají životních situací, poznamenaných křehkostí a postižením, a povzbuzuje je v díle, které nechce „promarnit ani současnou krizi.“

církve.cz

KONEC AKADEMICKÉ SVOBODY

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

F: Dnes začnu naše setkání citací, v níž E. Voegelin popisuje svoji zkušenost s poválečnou situací v intelektuálních a univerzitních kruzích na Západě: „Všeobecná dekulturnace akademického a intelektuálního světa západní civilizace dává vzniknout podmínkám umožňujícím sociální dominanci názorů, kterým by se na pozdně středověkých a renezančních dvorech leda tak vysmáli.“ A o něco dále stejný autor líčí nástup ideologů, které nemá vůbec v lásce, ba dokonce mluví o jejich nenávisti k nim, „protože jsou to oni, kdo vulgarizují intelektuální debatu a dávají veřejné diskusi ono charakteristicky ochlokratické zabarvení, které už dosáhlo takového stupně, že je dnes za fašistický a autoritářský považován dokonce i samotný odkaz na fakta. Radikální zavržení historických a politických znalostí je třeba rozeznat jako důležitý činitel formující společenské prostředí, protože je ovládáno osobami, kterým se ani nedá říkat intelektuální darebáci, neboť úroveň jejich vědomí je příliš nízká na to, aby si byli svého objektivního intelektuálního darebáctví vědomi, a které je proto třeba charakterizovat jako funkční analfabety se silným puzením zveličovat sebe sama“.

N: A ty tomu věříš? Předkládáš mi s plnou vážností názor, podle něhož je veřejné mínění a univerzitní život v západních zemích v područí intelektuální lůzy? To můžeš myslet jen jako žert! Voegelin je sice významný autor, ale to neznamená, že všechny jeho názory jsou správné. Když píše, že dnešním názorům by se lidé středověku a renezanze vysmáli, není na tom nic divného a hlavně to není argument ve prospěch jeho prapodivného hodnocení. Co na prahu novověku člověk vlastně věděl o přírodě, společnosti a politice? Pokud by se smál vizi moderní demokracie, tolerance a plurality, bylo by v tom třeba vidět spíše jeho omezenost než přednost.

F: Nezapomínej, že Voegelin mluví z vlastní zkušenosti univerzitního profesora. Upozorňuje nás, že již v jeho době

filosof Eric Voegelin. Foto: youtube.com

prozrazovalo chování některých jeho posluchačů známky totalitní agresivity. Doslova říká, že „značné množství studentů prostě odmítá tolerovat informace, které nejsou v souladu s jejich ideologickými předsudky. Se studenty tohoto typu jsem mívával nezdárka potíže. Voegelin dokázal jejich bojovnost postupně ztlumit svou nebyvalou erudicí. Předkládal jim informace, o nichž neměli ani tušení, a jelikož „stále ještě měli dostatek zdravého rozumu na to, aby si uvědomovali, že jejich obraz skutečnosti má vážné nedostatky“, jejich revoluční naladění nakonec opadlo. Vliv výše zmíněných intelektuálních darebáků z řad profesorů měl však na některé studenty tak silný vliv, že se z nich stali militantní jedinci, s nimiž nebylo žádné pořízení. O nich Voegelin svědčí, že „jednoduše začínají křičet a pořádat výtržnosti, kdykoliv se v diskusi pokusíte zmínit o skutečnostech, které s jejich předsudky nejsou v souladu“. Dnes se podobné věci dějí přednášejícím, které lidskoprávní agenti označí za xenofobní

a netolerantní. Ale zpravidla už to tak daleko nedochází, protože jejich vystoupení před studenty bývá rušeno dříve, než se vůbec uskuteční, takže se ke slovu ani nedostanou. Akademická svoboda se ze západních univerzit vytratila a následkem toho se stále méně setkáváme se svobodou názoru i ve veřejném prostoru.

N: Opět s tebou nemohu souhlasit. Každá debata má mít pevná pravidla, a kdo je nechce respektovat, musí z ní být vyloučen. Jestliže extrémisté tyto zásady porušují, nemohou se divit, když s nimi nikdo nechce diskutovat. Rozhodně to není důkaz zániku akademické svobody. Spíše naopak. Svoboda projevu na univerzitách se tím chrání před úpadkem do nenávisťných polemik.

F: Myslím, že ti uniká hlavní problém. Jistě, diskuze musí mít pevná pravidla, ovšem vše závisí na tom, jaká tato pravidla jsou a kdo je stanoví. Když o nich rozhodují ideologové, jsou nastavena tak, aby se každý, kdo zpochybňuje jejich názorový monopol, s nimi dostal

automaticky do nesouladu. Tím pádem jsou z debaty apriorně vyloučeni a jejich disidentská stanoviska se nedostanou na pořad diskuze. A přesně k tomu na dnešních univerzitách a v dnešních médiích dochází. Určité pohledy a otázky jsou striktně zakázány, historické události a základní problémy lidského života jsou systematicky přerukovány. Důsledky blokace autentické, tj. zcela otevřené diskuze jsou naprosto fatální. V lidech se rodí pokřivený obraz skutečnosti a falešné pojetí lidského života. Režiséři veřejného diskurzu, kteří stanovují, co je vědecké a nevědecké, významné a bezvýznamné, demokratické a nedemokratické, „vytvářejí intelektuální klima, kterému dominují a které umožňuje, že lidé jako Hitler se mohou chopit moci“. To, co se v minulém století odehrálo v Německu, mělo podobné preludium, jaké se i dnes odehrává před našima očima. Dáme-li znovu slovo E. Voegelinovi, může nás z toho zamrazit: „...v případě Německa byli opravdovými zločinci ti, kteří zničili německý jazyk na literární a novinářské úrovni... Tito lidé jsou zodpovědní za zvěrstva nacionálního socialismu, která byla možná jen tehdy, když bylo sociální prostředí zničeno vulgárními lidmi do té míry, že člověk, který opravdu reprezentoval tento vulgární duch, mohl vystoupit k moci.“ Termín „vulgární“ je zde užít ve smyslu „ideologický“. Za nepředstavitelnými válečnými zločiny tedy v posledku nestojí oficiální v kožených botách, ale uhlazení profesori z univerzitních kateder a agilní mediální činovníci, kteří svým dlouhodobým působením kazí myšlení a mravy studentů a široké veřejnosti. To jsou ti skuteční ničitelé svobody, jejichž vina spočívá v tom, že nedávají prostor názorům a postojům, které by vytvářely protiváhu a účinnou hráz proti idejím, jež nakonec společnost přivádějí do zkázy.

N: Aha, takže chápu-li tě dobře, na univerzity a do médií by se měli vpustit zastánci extremismu, aby nás zachránili před hrozící katastrofou. To si může myslet jen pomatenec.

F: Tvá optika vychází z velmi zúžené perspektivy. Automaticky předpokládáš, že význam slova „extremizmus“ je bezproblémově jasný a operuješ s ním jako

Škola Aristotela. Freska Gustava Adolpha Spangenbergera (cca 1883-1888)

s nějakým nezpochybnitelným faktem. Jenže právě tady by se mohla uplatnit výše zmíněná akademická svoboda, díky níž by se z něj měl stát předmět otevřené diskuze. Dnes slovo „extremizmus“ slouží jen jako nálepka pro postoje, které se z ideologického hlediska jeví jako nepřijatelné. Když však změníš ideologii, přemění se i hodnotící znaménka. Kdo například není zastáncem multikulturalismu, spatřuje naopak extremismus u jeho propagátorů. Skutečná debata by se měla zaměřit na východiska, z nichž se naše přesvědčení rodí. Kdo se utíká ke svobodě jako k základu současné liberální demokracie, měl by umět vyložit, co je to svoboda a měl by být schopen čelit nepříjemným zpochybňujícím otázkám. Ještě jsem se bohužel nestal svědkem nějaké takové diskuze. Její výsledek by mohl mít dalekosáhlé dopady.

N: Když jsi tak chytrý, pověz sám, co je to svoboda. Byls první, kdo dnes obrat „akademická svoboda“ použil. Tak jen dokola nemudruj a ukaž mi, jak mu rozumíš.

F: Velmi rád. Josef Pieper kdysi vyjádřil názor, že jeden z důvodů, proč se akademická svoboda z univerzit vytratila, spočívá i v nepřítomnosti nějakého jejího konkrétního vzoru, podle něhož bychom se mohli orientovat. Myslím, že takový vzor skutečně existuje a je ho možné objevit v Platónově aténské Akademii.

N: Prosim? V aténské Akademii? V tom dogmatickém spolku filosofů, v němž jako guru despoticky vládl Platón? Pokud vím, Platón se při zakládání Akademie inspiroval komunitou pythagorejců v jihoitalském Tarantu. V ní byl Pythagoras nezpochybnitelnou autoritou a všichni její členové se skláněli před jeho názory. Nikdo si je nedovolil zpochybnit. V Akademii vládl stejný duch. Aristoteles s tím měl své bohaté zkušenosti. Dokud byl studentem Akademie, zastával platónské postoje. Teprve když z ní odešel, našel sám sebe i odvahu ke kritice svého učitele. Takhle si představuješ akademickou svobodu?

F: Kde ses naučil takové nesmysly? Na univerzitě? I to je doklad, že ses tam s akademickou svobodou vůbec nepotkal. To, cos právě předestřel, je ideologický obraz Platónovy Akademie. Moderní výzkumy dospěly k úplně opačným závěrům. Dnes už je spolehlivě doloženo, že Platón se ke členům své Akademie choval ne jako ke studentům nýbrž jako ke svým kolegům. Kurzy, které v Akademii probíhaly, nebyly udílány jen Platónem. Vedli je i samotní studenti – Eudoxos z Knidu, Filistion ze Syrakúz, Speusipos, Xenokrates a další. Je také známo, že řada členů Akademie zásadně nesouhlasila s Platónovými názory. Třeba Eudoxos odmítal nehmotnost idejí a Speusipos je úplně zavrhnul. To ne-

mohlo nemít vliv na jejich etická a politická přesvědčení. Podobná pluralita názorů panovala v Akademii i ohledně vztahu lidské dokonalosti (ctnosti) a slasti. Eudoxos a Speusipos zásadně nesdíleli Platónovo přesvědčení o jejich hierarchickém poměru. Aristoteles, snad nejnadanější člen Akademie, v ní vyučoval rétoriku a dialektiku, ačkoliv se v těchto disciplínách s Platónovými postoji silně rozcházel. Podrobným bádáním bylo doloženo, že naprostou většinu svých pozdějších děl, které obsahují nesmlouvavé kritiky Platóna, již ve svých základech sepsal během svého pobytu v Akademii a jejich obsah předkládal k diskusi během svých kurzů před očima samotného

Platóna. Enrico Berti dokonce ukázal, že Aristotelovy ztracené platónské dialogy již obsahovaly všechny podstatné objevy, které se hodnotí jako typicky aristotelské. Je tedy zřejmé, že v Akademii panovala obrovská myšlenková svoboda, o níž si dnešní univerzity mohou nechat jenom zdát. Platón se nebál připustit otevřenou diskusi a neblokoval názory, které oponovaly jeho přesvědčením. Ve svých dialozích opakovaně prohlásil, že kdo vyvrátí jeho názory, toho odmění svým přátelstvím. Tak tomu také bylo. Ačkoliv se mezi členy Akademie vedly tvrdé spory, pouto jejich přátelství to nenarušilo. Když Platón zemřel, Aristoteles napsal, že žádný špatný člověk není hoděn vy-

slovit jeho jméno. Víme, že po odchodu svého zakladatele Akademie postupně upadala. Ale její velký odkaz zůstal. Patří k němu i to, co J Pieper nazývá „duchem pravé *disputatio*, duchem ukázněného odporu, duchem pravé diskuze, která je sporem a přesto rozhovorem“.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof

NEVYHLÁŠENÁ KULTURNÍ VÁLKA

Maďarský projekt (vláda hodlá ústavně zakotvit pohlaví výlučně jako mužské a ženské a změnu pohlaví zakázat, pozn. red.) je založen na důkazech o lidské přirozenosti, zatímco projekt Bruselu stojí na vůli a myšlence tuto přirozenost předefinovat. Jedná se o nevyhlášenou kulturní válku vedenou jinými prostředky.

Primát práva je evropskou vymožeností. Evropský právní prostor tak zaručuje evropské civilizaci nic menšího než mír. Jde samozřejmě o mír v podobě ne-války, protože o souladu a pořádku v EU je raději lépe nemluvit, a to rovnou pomlčme o horké, nevyhlášené válce proti nenarozeným dětem. Ale ne-válka je také významná, neboť dává základ primátu práva. A právě tomuto základu nyní hrozí, že se rozpadne. Protože ústavní změny v Maďarsku a strategie Evropské komise představují dva projekty, které se týkají lidské přirozenosti a mají být zapracovány do zákonů.

Pravda nezávisí na množství decibelů

Maďarský projekt je přitom založen na důkazech o lidské přirozenosti, zatímco projekt Bruselu oproti tomu stojí na vůli a myšlence tuto přirozenost předefinovat. Jedná se o nevyhlášenou kulturní válku vedenou jinými prostředky. A proto se

Polský premiér Mateusz Morawiecki a maďarský premiér Viktor Orbán. Foto: Krystian Maj / KPRM

Evropské komisi také dostává hlasitého a stupňujícího se potlesku médií. Ale pravda nezávisí na množství decibelů. To víme již od dob Piláta Pontského, který pravdu viděl, ale ustoupil křiku davů. Spor mezi Maďarskem – na jehož straně stojí také Polsko – a bruselskou technokracií je vskutku zásadní. Evropská komise a její levicově liberální, ideologicky uvažující spojenci hovoří o normách práva v Evropě.

Co je to však za právo, které se standardně pokouší podkopat přirozené instituce lidstva, jako je manželství, rodina a právo na život? V Bruselu se domnívají, že stojí na správné straně dějin, tak

jako si to mysleli komunisté a socialisté v minulém století. Křesťané v Evropě mohou být bez ohledu na politické okolnosti vděční Maďarům a Polákům za to, že brání primát přirozeného práva proti dnešním Pilátům.

Jürgen Liminski
Die Tagespost
Přeložil Pavel Štíčka

Jürgen Liminski
novinář a politolog

ARMÉNSKO–ÁZERBÁJDŽÁNSKÝ KONFLIKT: GENOCIDA KŘESŤANŮ POD ZÁMINKOU VÁLKY

Vzpomínky na genocidu z rukou osmanských Turků před 100 lety jsou stále živé.

Důkazy potvrzující genocidu jsou pro Armény obzvláště děsivé, protože nasvědčují tomu, že Ázerbájdžán a Turecko se nezastaví, dokud tuto kolébku křesťanství „nevyčistí“ od původního obyvatelstva.

Pod rouškou celosvětové pandemie a také proto, že Spojené státy byly během prezidentských voleb soustředěné především samy na sebe, skončil 44 dní zuřící konflikt namířený proti malé komunitě Arménů – přibližně 150 000 osobám žijícím na území obklopeném Ázerbájdžánem.

Tento obléhaný region je obecně znám jako Náhorní Karabach, ale jeho občané si v roce 2017 odhlasovali, že se bude nazývat Republika Arcach.

Arménský premiér 9. listopadu podepsal mírovou dohodu s agresorem – Ázerbájdžánem –, kterou označil jako „nevýslovně bolestivou smlouvu“. V arménském hlavním městě Jerevanu lidé reagovali nepokoji v parlamentu, zatímco v ázerbájdžánské přímořské metropoli Baku tančili v ulicích.

Ruský prezident Vladimir Putin zprostředkoval podrobně dohodnuté příměří, které vyžadovalo, aby se Arménie stáhla přibližně z třetiny historicky arménského území a v podstatě tak odměnila Ázerbájdžán za masivní vojenský útok podporovaný Tureckem.

Arménská strana byla přemožena raketami dlouhého i krátkého doletu, mezinárodně zakázanými kazetovými bombami, sebevražednými drony a žoldáky, které Turecko dopravovalo ze Sýrie. Objevují se důkazy o zločinech proti lidství: Ázerbájdžánští vojáci si sami natočili video, jak střelí zraněného vojáka do hlavy. Terčem útoků se staly nemocnice i kostely.

Kongresový výbor pro arménské záležitosti v listopadu vydal prohlášení,

Mapa konfliktu v Náhorním Karabachu k 9. listopadu 2020. Foto: Emreculha

v němž požaduje, aby Ázerbájdžán a Turecko nesly odpovědnost za válečné zločiny spáchané proti Arcachu a Arménii.

Papež František po modlitbě Anděl Páně o slavnosti Všech svatých – tři týdny poté, co se modlil za příměří – prosil o dialog mezi oběma zeměmi. Ale v té době ještě agresori nezískali vytoženou kořist, město Šuša, které v roce 1994 arménská strana zajistila po dva roky zuřícím konfliktu.

8. listopadu Ázerbájdžán oznámil, že vojensky převzal Šušu, jež se nalézá na strategicky významném místě, je kulturní památkou a stále ještě zjizvená masakrem, kterého se azerské jednotky dopustily vůči arménské komunitě v roce 1920. Poté Ázerbájdžán ukončil boje.

Pokračující genocida?

Podle vzdělaných pozorovatelů i podle samotných obětí letošní agrese nese všechny znaky pokračující genocidy křesťanů zahájené osmanskými Turky

v roce 1895, zesílené Mladotureckým hnutím v letech 1915–1923, která pokračovala proti Řekům v 50. letech 20. století a nyní opět zavládla jako součást snu tureckého prezidenta Recepa Tayyipa Erdogana o obnovení osmanského území a moci.

Důkazy potvrzující genocidu jsou pro Armény obzvláště děsivé, protože nasvědčují tomu, že Ázerbájdžán a Turecko se nezastaví, dokud tuto kolébku křesťanství „nevyčistí“ od původního obyvatelstva.

Důkaz této souvislosti je překvapivě zjevný: Když Ázerbájdžán 8. října svrhl bombu na kupoli katedrály svatého Spasitele (Arménům známou jako Ghazanchetsots) v Šuše, což je jeden z největších arménských chrámů na světě, útočil na bohoslužebný prostor poškozený při známém útoku v roce 1920, kdy ázerbájdžánští vojáci zapálili arménskou polovinu města, zabíjeli, znásilňovali a vyháněli jeho obyvatele.

Vybombardovaná katedrála Krista Spasitele v Šuše, říjen 2020. Foto: Vahram Qahana Melikyan / Facebook

Důkazy potvrzující genocidu jsou pro Armény obzvláště děsivé, nasvědčují, že Ázerbájdžán a Turecko se nezastaví, dokud tuto kolébku křesťanství „nevyčistí“.

Mocná rodina Alijevových, která již po dvě generace ovládá Ázerbájdžán, tuto minulost zakrývá a úmyslnou likvidaci arménské křesťanské kultury popírá.

Abychom pochopili tuto novou hrozbu etnických čistek a její geopolitické předpoklady, *Register* si vyslechl odborníky působící v organizaci *Defense of Christians (IDF)* se sídlem ve Washingtonu.

„Třístranná jednota“ agrese

Robert Avetisyan, pověřený zástupce Republiky Arcach ve Spojených státech, popisuje síly seskupené proti novému státu jako „třístrannou jednotu“ skládající se ze sousedního Ázerbájdžánu, Turecka a mezinárodních teroristů, které Turecko dopravuje ze Sýrie. Domnívá se, že Turecko, které má po Spojených státech druhou největší armádu v NATO, „inicuje útoky a naléhá na Ázerbájdžán“, který se připravil na válku tak, že „za peníze snadno získané z prodeje ropy nakoupil nejmodernější zbraně a drony, aby je mohl použít proti nám“.

Ačkoli Turecko není v mírové do-

hodě zmíněno, prezident Recep Tayyip Erdogan veřejně prohlásil, že Turecko a Ázerbájdžán, které byly společně součástí Osmanské říše, jsou „dva státy, ale jeden národ“, zatímco Arcach je „okupovaným územím“ náležejícím Ázerbájdžánu.

Avetisyan, který s *Registerem* telefonicky hovořil z Arcachu, tvrdí, že Turecko dopravuje extrémistické žoldáky ze Sýrie „po tisících“, čímž vytváří konflikt „mezi Arcachem a mezinárodním terorem“. Řekl, že obyvatelstvo odolávalo skutečně „bleskovému“ ozbrojenému útoku.

Dalším regionálním hráčem v této směsici je Izrael, který je největším dodavatelem zbraní do Ázerbájdžánu. Nedávno Arménie stáhla svého velvyslance z Izraele na protest proti vybrojování azerské armády. (V letech 2016–2019 Izrael prodal do Ázerbájdžánu zbraně v hodnotě 625 milionů dolarů, přímý prodej z Turecka činil 32 milionů dolarů.) Sbližování zájmů mezi Izraelem a Ázerbájdžánem souvisí s probíhajícím konfliktem mezi Izraelem a Íránem.

Ázerbájdžán na jihu sousedí s Íránem a podle izraelských zdrojů Baku poskytlo Izraeli přístup na jeho letiště pro případné použití proti Íránu.

Zatímco kongres Spojených států v loňském roce drtivou většinou přijal rezoluci uznávající genocidu Arménů, Izrael ji nepřijal. Ázerbájdžán a Turecko neústupně odmítají, že by k ní někdy došlo.

Papež František je prvním papežem, který veřejně uznal masové vraždění Arménů jako „první genocidu“ ve 20. století. V roce 2015 řekl, že *pro křesťany má být vzpomínka na arménskou genocidu zejména časem hluboké modlitby, aby prolitá krev skrze vykupitelskou sílu Kristovy oběti uskutečnila zázrak plné jednoty mezi Ježíšovými učedníky*, píše František, který touží, aby se upevnilo bratrské přátelství, které již dnes pojí arménsko–apoštolskou a arménsko–katolickou církev. Jako při jiných příležitostech papež neváhá vyslovit pojem „ekumenismus krve“.

Nedokončená záležitost

Analytik obrany Michael Rubin z *American Enterprise Institute* odpověděl na otázku po motivech Turecka: „Předně je to nevráživost vůči Arménům jako národu a vůči křesťanství jako náboženství.“

Rubin řekl na tiskové konferenci *IDF*, že Erdogan nemá na Arcach žádný historický nárok ani se při přípravách války nemůže vymlouvat na bezpečnostní riziko. Kromě toho, že je protikřesťanský, jsou jeho motivy politické a nacionalistické: „Turecko je na válečné stezce a bude se to ještě zhoršovat, jelikož Erdogan tím odvádí pozornost od upadající ekonomiky a také se blíží výročí vzniku Turecké republiky,“ která byla založena v roce 1923.

Aram Hamparian, výkonný ředitel *Armenian National Committee of America*, to shrnul takto: „Jde o to, že se Erdogan snaží dokončit záležitost z roku 1915.“

Hamparian připomněl ztráty arménského lidu, ke kterým došlo vinou Turecka – ztrátu dvou třetin našeho národa a devíti desetin našeho území –, a označil současnou situaci na jižním Kavkaze jako „nikoli konflikt, ale zločin“, jenž vyžaduje rychlou reakci ze strany Západu.

Kontrolní stanoviště blízko Šuše, listopad 2020. Foto: Dickran Khodanian / twitter

Mnoho zemí vidí, že to, co se děje Arménii, je špatné, a snaží se to zvrátit, dokonce i tehdy, když se na ničem jiném neshodnou. Taková je povaha diplomacie

Zástupce řecko-arménské komunity souhlasí. „Blíží se sté výročí republiky vybudované na kostech a krvi křesťanských menšin. Arcach v současnosti představuje nepřijemnost pro tureckou představu dominance v celém regionu,“ prohlásil Endy Zemenides, výkonný ředitel *Hellenic American Leadership Council*.

Co dělat?

Podle Zemenidese by vláda Spojených států měla neprodleně uvalit na Turecko sankce kvůli tomu, že Ankara se proviňuje proti zákonu o boji proti americkým protivníkům prostřednictvím sankcí (CAATSA). Tento zákon z roku 2017 byl vytvořen kvůli vztahům k Rusku, ale Turecko porušilo CAATSA, když v srpnu 2019 přijalo dodávku ruského systému protivzdušné obrany S-400.

„Je na čase, aby se Turecko zodpovídalo. Protože pokud se tak nestane, Turecko se bude domnívat, že mu projde vše, co nyní v Arcachu páchá,“ řekl Zemenides *Registeru*. Minulý měsíc sedm amerických senátorů předložilo návrh na vyšetřování porušování lidských práv „na jižním Kavkaze“ ze strany Ázerbájdžánu a Turecka.

žánu a Turecka.

Hamparian řekl, že zločiny Ázerbájdžánu by neměly odsoudit jenom Spojené státy. Je třeba ukončit veškerou vojenskou pomoc tomuto zločinnému státu: „Ázerbájdžán dostává pomoc, i když na Arcach dopadají bomby!“

Několik odborníků také trvá na tom, že by měla být jasně pojmenována a zotuzena rozsáhlá síť vysoce placených lobbystů ve Washingtonu, kteří pracují ve prospěch Turecka a Ázerbájdžánu. Zemenides tvrdí, že se řídí zásadou: „Co nejde koupit za peníze, lze koupit za ještě větší množství peněz“.

Uznání Arcachu?

Zástupce Arcachu Avetisyan věří, že již jen uznání existence republiky by bylo nesmírně přínosné, na způsob amerického uznání Kosova jako nezávislého státu v roce 2008, aby se otupily srbské plány na jeho zničení. Rubin to považuje za způsob, jak navrhnout Spojeným státům již známý model. K uznání Arcachu vyzvala členka Sněmovny reprezentantů Grace Napoliitano.

Ale zastánci tohoto plánu řekli *Registeru*, že narážejí na zeď, když se po-

koušejí přimět americké ministerstvo zahraničí k uznání pokračující katastrofy pro Armény na jižním Kavkaze – jelikož Washington se nyní zabývá především prezidentskými volbami.

Francie, Rusko a Spojené státy sice minulý měsíc vydaly společné prohlášení, v němž vyzvaly k ukončení „regionálních nepřátelských akcí“, ale nebylo příliš přesvědčivé. Tyto tři státy představují triumvirát, který v roce 1994 zprostředkoval příměří pod záštitou Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE). Mírová dohoda, kterou tento měsíc podepsalo Rusko, Ázerbájdžán a Arménie ve skutečnosti *de jure* i *de facto* vylučuje Spojené státy a Francii z další účasti.

Diplomacie: Kouzelné slovo

Navzdory předpokladu, že se Írán postaví na stranu Ázerbájdžánu kvůli náboženství – Ázerbájdžán je jednou z mála zemí, kde podobně jako v Íránu muslimská většina vyznává šíitský islám –, je Írán ve skutečnosti ohleduplný vůči arménské kultuře.

Rubin z *American Enterprise Institute* řekl *Registeru*: „Když jsem žil v Íránu, bydlel jsem v arménské čtvrti Isfahánu. Arméni se v Isfahánu usadili před více než 400 lety poté, co je tam šáh Abbas I. násilně přemístil. Tato oblast je poseta arménskými kostely, arménskými obchody s potravinami a plakáty připomínajícími *Medz Yeghern* [Velký zločin, jak Arméni nazývají genocidu z let 1915–1923]. Perští či íránští šáhové vždy komunikovali s Armény, chápali a oceňovali arménskou kulturu a dokonce si brali významné Armény za své důvěrné poradce. Stejně tak bylo vždy s Arménií kulturně spřízněné Rusko – a Arménie pochopitelně hostí ruskou vojenskou základnu.“

„Teherán a Washington nemusí být přátelé ani spojenci, aby dokázaly najít společný zájem v boji proti agresí Baku,“ pokračoval Rubin. „Alijev ukázal svou pravou tvář, když přivedl Turecko a Tureckem podporované syrské žoldáky. Kamkoli jdou žoldáci ze Sýrie podporovaní Tureckem, přichází za nimi al-Kájdá a Islámský stát, což jen podtrhuje, že mají společné zájmy.“

Stepanakert, hlavní město Náhorního Karabachu, listopad 2020. Foto: Dickran Khodanian / twitter

A Rubin dodal: „Írán a Spojené státy mohou být nepřátelé, ale měly také možnost spojit síly. Například po pádu Tálibánu Teherán i Washington společně pomáhaly vytvořit novou afghánskou vládu. Írán a Spojené státy byly převážně na stejné straně v boji proti Islámskému státu.“

„Chci tím říct, že mnoho zemí vidí, že to, co se děje Arménii, je špatné, a snaží se to zvrátit, dokonce i tehdy, když se

na ničem jiném neshodnou. Taková je povaha diplomacie,“ prohlásil Rubin. Věřící také, že lidé v americkém politickém establishmentu „procitnou a pochopí, jakou hrozbu Turecko představuje“.

Analytik AEI vysvětlil, že Ázerbájdžán „měl dlouho přátele díky své účasti na protiteroristické spolupráci po roce 2001, ale skutečnost, že se nyní spojil se syrskými žoldáky v útoku na křesťanská města a kostely, naznačuje, že již není dů-

věřitelným partnerem.“

Hejdar Alijev, člen sovětského politbyra a (podle tvrzení CIA) vysoký důstojník KGB, vládl v Ázerbájdžánu od roku 1993 až do své smrti v roce 2003. (K prvnímu novodobému útlaku Arménů došlo v roce 1988.) Jeho syn Ilham zdědil nejen zemi, ale podle Mezinárodního konsorcia investigativních novinářů i ohromné bohatství vybudované na základě korupce. Před třemi lety prezident Alijev jmenoval svou manželku první viceprezidentkou.

„Nejsou nic jiného než rodinou diktátorů, na kterých Spojené státy nemusí mít trvalý zájem,“ prohlásil Rubin.

*Victor Gaetan
National Catholic Register
Přeložil Pavel Štíčka*

*Victor Gaetan
novinář a spisovatel*

Vážení a laskaví čtenáři,

děkujeme vám z celého srdce za vaši přízeň, podporu, vaše reakce a veškeré formy spolupráce. Děkujeme Pánu Bohu za milost, že můžeme na tomto nedokonalém díle pracovat a sloužit tak, jak věříme, k dobru našich odběratelů, vás, čtenářů.

Přejeme vám milostiplné, požehnané Vánoce a v novém roce 2021 pokoj, radost a všechno dobré od Pána, který se narodil k naší spáse. Teď je třeba už jen jedno, protože **Jeho láska čeká na naši odpověď.**

*Bůh Vám žehnej!
redakce RC Monitoru*

MOZAIKA ANEB EVANGELIZACE DÁRKEM

„Hloupost se dere dopředu, aby byla viděna. Moudrost zůstává vzadu, aby viděla.“ – To je jeden ze stovek citátů z knihy *Mozaika duchovní moudrosti*, která vyšla již ve stotisícovém nákladu.

Příběh místo úvodu

Aby byla dárkem čtivým od samého začátku, má kniha *Mozaika duchovní moudrosti* místo úvodu příběh:

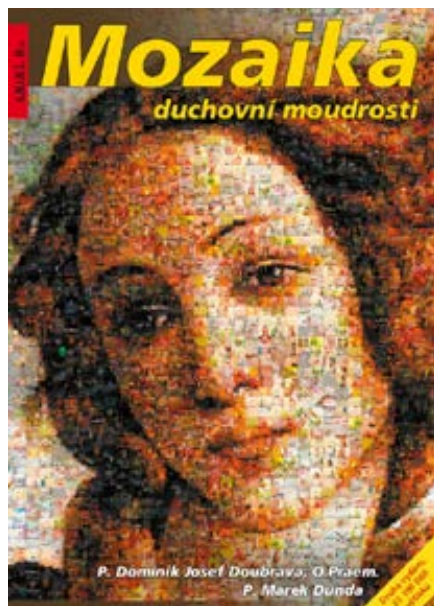
O jednom z amerických prezidentů se vypráví tento příběh:

Když byl malý, posílala ho maminka do místního obchůdku nakupovat. V obchodě se scházivali lidé z městečka, klábosili ve frontě, a když jim už došla témata, vždy se našel někdo, kdo se rozhodl pobavit na chlapcův účet. Sáhl do kapsy a vyndal dvě mince: jedna měla sice větší průměr, ale menší hodnotu, druhá byla menší, ale hodnotu měla dvojnásobnou: „Chlapče, dám ti peníze. Který si vybereš?“ Hoch pravidelně sáhl po té, která byla na pohled větší. Celá společnost se tomu pokaždé od srdce smála. Ti, kteří se považovali za zvlášť inteligentní, si navíc klepali na čelo...

Jednou bylo nějakému sousedovi klučka líto. Počkal na něj nenápadně za rohem a povídá mu: „Víš, ta jedna mince je sice větší kolečko, ale za tu, co vypadá menší, si ve skutečnosti koupíš dvakrát tolik.“ „Ale strejdo,“ usmál se klučina, „to já vím samozřejmě taky. Ale myslíte si, že by to na mě ještě někdo příště zkoušel a nabízel mi mince, kdybych si jednou vzal tu s vyšší hodnotou?“

Moudrý umí vidět dál. Snaží se totiž vidět až za horizont přítomného okamžiku. Skutečně moudrý umí dokonce vidět až za horizont času – do věčnosti. A tak se ptá nejen: „Co mi to přinese pro dnešek, zítřek, nebo třeba za dvacet let...“, ale nezapomene si položit a zodpovědět i velmi důležitou otázku: „Co to přinese mně (a také ostatním) pro věčnost?“ Právě o takovou moudrost jde v této knize.

Knihy P. Dominika Josefa Doubravy, O. Praem. a P. Marka Dundy *Mozaika duchovní moudrosti* vyšla letos znovu, tentokrát ve spolupráci s *Res Claritatis*. Nabízí velké množství citátů významných osob i neznámých autorů třeba o radosti, výchově, sebevýchově – začíná tedy „celkem nevinně“, aby, i když ji věnujete někomu

nevěřícímu, čtenáře hned nevydělala. Přes lásku a naději se pak dostává až k víře. A také třeba ke vztahu víry a vědy. Rozsáhlá sbírka svědectví mnoha zakladatelů vědních oborů a nositelů Nobelových cen je mimořádně působivá. Posuďte sami.

Po přečtení desítek podobných citátů vás napadne: Jak je možné, že si tolik lidí dodnes myslí, že věda a víra jsou v rozporu?

Knížku, která může být i vhodným evangelizačním či preevangelizačním dárkem nabízí tiskový apoštolát A.M.I.M.S. z Vranova nad Dyjí jen za příspěvek na tisk (doporučená výše 20 Kč) a obyčejné poštovné České pošty. Je možné ji objednávat na www.amims.net a na www.fatym.com, kde ji najdete i zdarma ke stažení jako e-knihu ve formátu PDF.

Díky podporovatelům tiskového apoštolátu A.M.I.M.S. můžeme tuto oblíbenou publikaci nabídnout pro preevangelizační účely za zvlášť výhodných podmínek: příspěvek na tisk 10 Kč za kus při odběru 500 a více výtisků: třeba jako dárek pro vánoční návštěvníky kostela a betléma, při preevangelizačních akcích farností, skupin i jednotlivců... Kdyby i 10 Kč za knihu s 96 stranami bylo pro daný účel moc

„První doušek z poháru přírodních věd vede k ateismu, na dně poháru však čeká Bůh.“

Werner Heisenberg,
nositel Nobelovy ceny za fyziku

„Lidé, kteří se málo vyznají v přírodních vědách, a lidé, kteří se málo vyznají v náboženství, se mohou mezi sebou hádat a jejich pozorovatelé si mohou myslet, že se to hádá věda s vírou. Ve skutečnosti však zde narazily na sebe jen dva druhy nevědomosti.“

Robert A. Millikan,
nositel Nobelovy ceny za fyziku

„Nejupřímnějším důkazem pro soulad náboženství s přírodními vědami i při hluboce kritickém posuzování je historická skutečnost, že právě největší přírodovědci všech dob, muži jako Kepler, Newton, Leibniz, byli proniknuti hlubokou zbožností.“

Max Planck,
fyzik, zakladatel kvantové teorie, nositel
Nobelovy ceny za fyziku

„Kdo uznává ve stvoření plán, cíl a účelnost, ten uznává i existenci Boha Stvořitele.“

Jakob von Uexküll,
biolog, zakladatel ekologie

„Modlit se není větší hanbou než pít a dýchat. Člověk potřebuje Boha jako potřebuje vodu a kyslík.“

Alexis Carrel,
nositel Nobelovy ceny za fyziologii
a medicínu

a nemohli jste si to dovolit, je možné domluvit ještě jakkoliv lepší podmínky (třeba i zdarma) tak, aby se váš záměr dal realizovat. O knihu ve velkém množství za těchto zvýhodněných podmínek si můžete napsat na mail pavel@fatym.com.

P. Pavel Zahradníček

O POKROKU A KRÁTKOZRAKOSTI

Nad životním jubileem Wandy Poltawské

Říká se, že vyspělost civilizace lze posoudit podle toho, jak se chová ke svým nejkřehčím a nejslabším členům. A mohlo by se tedy dokonce zdát, že dnešní prazvláštní historický moment, kdy se celá společnost podřizuje drakonickým opatřením ve jménu ochrany několika ohrožených procent obyvatelstva, je jakousi zkouškou dospělosti. Jak už to ale bývá, stačí jen malé odhlédnutí od omlétých sloganů k realitě, a objeví se zcela jiný obraz. Nemocnice přeplněné lidmi, kteří nemají kam jít, ačkoli nutně nemocniční péči nepotřebují. Lidé v pečovatelských zařízeních deprimovaní steskem po svých blízkých ještě více než přivaly covidových zpravodajství. Děti ze speciálních škol a jejich rodiny, pro které je zrušení prezenční výuky dramatickým zásahem do každodennosti. Nemluvě o těch, kterým se ve jménu ohleduplnosti, před očima hroutí dlouhá léta budovaný svět.

Žádné státní nařízení však nemůže regulovat vnitřní úroveň naší lidskosti, nedosáhne do komnaty lidského srdce, v níž stojí nejhlubší pohnutky našich činů i nečinností před zrcadlem svědomí, nejposvátnějšího místa v člověku, v němž je sám s Bohem (*Gaudium et Spes*, 16). Záplavy zbytečných informací a obrazů našeho inflačně mediálního životního prostoru dosti rafinovaně užívají momenty těchto vnitřních obrácení, procitnutí, a nabízejí nepřeborná alibi. A uprostřed tolika hlasů nemusí být vždycky na první pohled snadné rozpoznat, kdy se ukazují nové stránky věcí a kdy se naopak jejich podstata zamotává v pavučinách slov. Kde je pokrok v lidství a kde je úpadek. Podívejme se blíže na jedno výročí, osvětlující chování naší civilizace k naprosto nejzranitelnějším – k nenarozeným dětem.

Nedávno oslavila 99. narozeniny Wanda Poltawská, blízká přítelkyně Jana Pavla II., lékařka a vytrvalá obhájkyňe života, svědkyně hrůz totalit 20. století.

Wanda Poltawská (za svobodna Wojtasik) se narodila 2. listopadu 1921 v Lublinu. Po obsazení Polska německou armádou vstoupila, tehdy gym-

Manželé Poltawští byli častými hosty u papeže Jana Pavla II. Foto: Arturo Mari

naziální studentka a vedoucí skautské skupiny, do tajné odbojové organizace. V únoru 1941 byla odhalena, uvězněna a po měsících v lublinském vězení převezena v září roku 1941 do koncentračního tábora Ravensbrück. Stala se vězenkyní číslo 7709. Ze 40 tisíc polských žen, uvězněných v tomto táboře, přežilo jen 8 tisíc. Wandu čekal jiný osud: stala se tzv. „Kanninchen“, tedy vězenkyní určenou k experimentům na klinice SS vedené doktorem Gebhardem. Přestala být člověkem, stala se pokusným materiálem, musela podstupovat experimenty vyvolávající ohromné bolesti, dovádějící téměř k šílenství. Po osvobození tábora 30. dubna 1945 se Wanda přestěhovala z Lublinu do Krakova, kde potkala mladého kněze Karola Wojtylu a začala s ním spolupracovat na obraně života a rodiny.

„Viděla jsem, jak nacisti házejí novorozence do pecí krematoria. Po celý život jsem měla před očima tyto srdcervoucí obrazy... Předsevzala jsem si tehdy, že pokud přežiji, budu studovat medicínu a hájit život,“ vyprávěla v rozhovoru publikovaném v roce 2014 (Włodzimierz Redzioch, *Accanto a Giovanni Paolo II. Gli amici e i collaboratori raccontano*, ed. Ares) – a pokračovala – „V roce 1956 byl v komunistickém Polsku vydán zákon o potra-

tech. Já, jako lékařka, a on, jako kněz, jsme byli tímto rozhodnutím proti životu šokováni. Začali jsme společně pracovat proti tomuto zákonu. Úsilí o záchranu novorozence, nového rozkvétajícího života začalo tehdy a trvalo padesát let, až do konce.“

Autor zmíněné knihy rozhovorů, Włodzimierz Redzioch, připomíná také genezi potratových zákonů a nařízení. Hitlerovo úsilí o vytvoření nadřazené, čisté a biologicky silné rasy vedlo už v roce 1933 k legalizaci zabíjení nenarozených dětí, u kterých se předpokládala možná postižení. Po dobytí Polska rozvinuli nacisti tzv. „Plan Ost“, který v rámci záměru postupného vyhlazení dobytých národů východní Evropy doporučoval mimo jiné co nejširší podporu antikoncepce a legalizaci potratů na okupovaných územích.

Hitler však nebyl prvním, kdo zavedl potraty do státní legislativy. Prvenství drží Sovětský svaz. Po vítězství bolševické revoluce vydal Lenin 18. listopadu 1920 příkaz, aby byly zrušeny veškeré zákony, které brání umělým potratům. Odhaduje se, že v roce 1928 končilo potratem přes 40% všech těhotenství a v roce 1934 přes 70%. Příklad sovětského Ruska následovaly postupně všechny jeho satelity. V zemích západní Evropy byl legalizován až koncem 60. let.

„Nemám pochyb o tom, že máme co do činění s koordinovanou politikou namířenou proti křesťanským hodnotám, rodině a lékařské etice. – Říká Wanda Poltawska a pokračuje – Samotné hodnoty humanismu jsou již zpochybněny. Arcibiskup Hoser (polský biskup a původním povoláním lékař) prohlásil, že medicína se stále více blíží veterinární medicíně. Je to přirozený důsledek odstranění duchovní sféry z obrazu člověka. Jakmile zůstává jen tělo, je lidství přesouváno do zvířecího světa. Přesto přese všechno, člověk není pouhé tělo, ale duch. Nyní se však o duchu již nemluví,“ říká polská lékařka.

Právě Wanda Poltawska v článku publikovaném u příležitosti 100. výročí narození Jana Pavla II. na stránkách vatikánského deníku *Osservatore Romano* (vydání z 15. května 2020) vybízela k obrácení smýšlení, aby dnešní lidé pochopili, že každé dítě a každý člověk mají právo na život, neboť jediným Pánem života je Stvořitel, který miluje své stvoření.

22. října, na liturgickou památku sv. Jana Pavla II., polský ústavní soud uznal, že eugenetický potrat není v souladu s ústavou. Odpovídal na žádost předloženou už v loňském roce 119 poslanci,

neboť koncept života, který si nezaslouží být žit, je v rozporu s principem demokratického právního státu. V Polsku je tedy umělý potrat dovolen pouze v případech těžkého ohrožení života matky nebo sexuálního násilí.

Následovala vlna demonstrací. Wanda Poltawska se z okna svého bytu kouká na manifestanty s nápisy „Potrat je OK“ a „Toto je válka“.

A možná i nějaké jiné nezúčastněné diváky napadlo, jestli je zapotřebí takhle vířit hladinu společnosti. Vždyť je to tak všude a kdo nechce nepůjde a kdo chce půjde stejně... a další slovní pavučiny.

Rozostřenost pohledu však není výrazem tolerance, nýbrž krátkozrakosti.

Johana Bronková
Vatican News

Johana Bronková, Ph.D.
historička umění, redaktorka české sekce
Vatikánského rozhlasu

Jak to vidí / Čtenářský dopis

Advent – příprava na Vánoce?

V televizi už běží Vánoce na plný plyn. Provází je horečná reklama povzbuzující k nakupování dárků a k dodržování dalších domácích tradic, které jen málo souvisejí s příchodem Spasitele. Je to tak i v našich křesťanských domácnostech? Znovu se uchytily roráty. Letos to asi vše bude poznamenáno často nepochopitelnými omezeními. Do očí bije povolení přítomnosti 20 osob na obřadech, ať se konají v katedrále nebo venkovském kostelíku (už to má být jako v obchodech – na plochu.) Ale v některých farnostech se zapojují do předvánočního reje organizací živých Betlémů. To spolu s dodržováním komunisty zavedeného „druhého svátku vánočního“ = mše jako na Hod Boží, svědčí o nepochopení zavedení volna na sv. Štěpána a pravděpodobně i prožíváním Hodu. Moje matka církev prosadila toto volno, aby mohlo být narození Spasitele oslaveno také na společenské úrovni. Patří k tomu návštěvy příbuzných a známých, nemocných, opuštěných (jak odlehčuje svědomí odsloužení minimálně tří mší?), jesliček, tanečních zábav a podobně. Zde je pravé místo i pro živý Betlém, abychom našim nevěřícím spoluobčanům, pro které Vánoce ukončila štedrovečerní večeře a jsou usvátkováni, předvedli jejich skutečnou náplň.

(...) Přemýšlejme, jak dostat těžiště Vánoc na Hod Boží vánoční.

Ing. František Kopečný

DĚKUJI OTČE!

Děkuji otče, že denně obětujete svůj život Kristu, abyste oslavoval Boha svou službou bližním a vedl je k věčné spáse. Děkuji za Vás Nejsvětějšímu Bohu a modlím se, aby Vás Pán na přímluvu Blahoslavené Panny Marie posiloval ve víře, naději a lásce.

Chcete-li vyjádřit vděčnost knězi, který Vám v životě pomohl, můžete vložit své poděkování na stránku <http://rcmonitor.cz/dekujiotce> nebo jej zaslat na adresu redakce.

Jan Gerndt Praha–Zbraslav

Chtěl bych Vám poděkovat za Vaše plné nasazení v době pandemie, že jste se nenechal svázat strachem z možné nákazy a postavil se ke koronaviru čelem a obstál jste jako výborný pastýř. Péče o naše duše z Vaší strany byla vždy výborně zajištěna. Děkuji za mnohé farníky.

Miroslav Váňa

Vlastimil Protivínský Horní Újezd

Děkuji Vám, otče, za to, že se necháváte vést Duchem Svatým a ne strachem. Děkuji, že sloužíte v tradičním ritu a že šíříte opravdovou úctu k Pánu Ježíši v Nejsvětější Svátosti.

Lucie Hospůdková

Pavel Vrbenský Plánice u Klatov

Otče Pavle, děkuji za Vaši pokoru, mírnost a trpělivost, s níž neokázale sloužíte Kristu i sestřím a bratřím v Něm.

Petr Pavlas

Stanislav Přibyl Praha

Laudetur Jesus Christus! Důstojný pane, ze srdce Vám děkuji za Vaši inspirativní lásku k tradiční liturgii a Vaše důstojné slavení Nejsvětější Oběti Mše svaté. A se ženou Vám děkujeme za křest naší dcery a žehnání domu. Přejeme Vám hojnost Božího požehnání a ochranu nejblahoslavenější Marie, vždy Panny.

Miroslav Jan a Simona Grácovi

POTRAT JE OTÁZKOU VOLBY, ALE JE TO VOLBA ŠPATNÁ

Kinga – 11 let, Krzysztof – 7 let, Radek – 4 roky... Děti, které osobně znám. Které se, stejně jako mnoho dalších, vůbec neměly narodit, jak to požaduje polské hnutí *Celostátní stávka žen*. Všechny totiž měly stejnou diagnózu: trvalé poškození plodu nebo Downův syndrom. Dnes jsou to většinou naprosto zdravé děti a děkují svým rodičům, že se nerozhodli pro potrat a nechali je žít.

Jména dětí zmíněná v úvodu textu jsou skutečná, redakce je pro potřeby tohoto článku nezměnila.

Jsou to skutečné osoby, které podle účastníků současných polských demonstrací neměly právo se narodit, neboť ženy mají mít výsostné právo připravit je o život. Vždy a bez jakýchkoliv omezení – vždyť jsou k tomu coby ženy zcela oprávněny, pokud lékařská diagnóza v prvních měsících těhotenství formulovala podezření trvalého poškození plodu nebo těžkého postižení.

Kinga – 11 let

Bylo to druhé těhotenství a druhé dítě. První dcera se narodila o několik let dříve, zcela zdravá. Lékařská diagnóza v asi 13. týdnu těhotenství byla strašná: dítě má zřejmě Downův syndrom. Diagnóza měla vysoký stupeň pravděpodobnosti.

Další vyšetření v jiných nemocnicích původní diagnózu potvrzovala a prohlubovala drama rodičů, kteří se navzdory doporučením rozhodli těhotenství neukončit. „Mohli jsme se rozhodnout pro legální potrat. Byly chvíle, kdy se nám ty myšlenky zdály racionální, avšak život našeho dítěte pro nás byl nejdůležitější“ – přiznává otec Kingy, která se narodila naprosto zdravá.

Krzysztof – 7 let

Chlapec měl dosti záhy diagnózu vážné srdeční vady, jež by nedávala větší naději na přežití dítěte po porodu. První doporučení několika lékařů zněla stejně: dítě je prakticky bez šancí, uvažujte prosím o interrupci.

Rodiče vnímali slova lékařů jako tvrdý rozsudek, svět se jim zhroutil, protože se o dítě snažili už několik let. Ale nevzdali se a našli pomoc v odborném za-

Foto: Viviana Rische / Unsplash

řízení, kde se podařilo dovést těhotenství do 8. měsíce, pak následovala komplikovaná operace, při níž se naděje na úspěch pohybovala kolem 30 procent.

„Dnes máme syna, který žije stejně jako jiné zdravé děti.“ – říká Krzysztofova matka. Chlapec letos šel poprvé do školy.

Ania – 8 let

„Bude to downík. Nedělejte si žádné iluze a naděje. Jediné, co můžete udělat, je dát to pryč a zabavit se celoživotního problému“ – tato slova slyšeli rodiče Ani, která nakonec přišla na svět jen díky tomu, že ji chtěli.

Během nesnadného těhotenství mnohokrát slyšeli z různých stran slova jako: „Proč se do toho pouštíte? Vždyť by bylo lepší toho mrzáčka dát pryč“, „Co s tím chcete dělat? Je tu přece jediné východisko, udělejte to dřív, než bude pozdě“.

„Celé těhotenství jsem proplakala, ale někde uvnitř jsem cítila, že na potrat prostě jít nemůžu. Nemůžu zabít dítě, které je ve mně, protože bych si to nikdy neod-

pustila“ – říká matka Ani, která se skutečně narodila s Downovým syndromem.

Rodiče se po porodu pustili do obtížného boje, snažili se co nejvíce omezit její postižení. Byl to hrdinský zápas, protože pomoc postiženým dětem a jejich rodinám a pečovatelům je dnes ze strany státu naprosto nedostatečná. „Dnes chodí, mluví a je to náš anděl, milovaná sestra dalších sourozenců“ – svěřují se rodiče.

Radek – 4 roky

„Byli jsme zděšení, když jsme se dozvěděli, že naše první dítě bude mít Downův syndrom. Lékaři říkali, že není vyloučeno, že se možná nikdy nebude normálně pohybovat, mluvit. Potrat pro nás tehdy nepřicházel ani na okamžik v úvahu. Strach byl nesmírný, ale také přirozený“ – říkají Radkovi rodiče.

Zdůrazňují, že nikdy nelitovali rozhodnutí, které jejich svět obrátilo vzhůru nohama. Nebylo to snadné a zažívali přechodné krize, avšak všechny obtíže jim kompenzuje skutečnost, že Radek dnes

TRADICE OTCŮ

Ze spisu „O jednotě církve“ (De catholicae Ecclesiae unitate), nejobsáhlejšího díla sv. Cypriána, biskupa a mučedníka (†258) Caput XXII. Quorundam lapsus aliis non obest

Vyznání jest počátek slávy, ne zásluha koruny; nedovršuje chválu, ale začíná důstojenství. Vždyť psáno jest: „Kdo setrvá až do konce, ten bude spasen.“ (Mt 10, 22) Cokoliv bude před koncem, jest pouze stupeň, po kterém kráčíme k vrcholu spásy, ne cíl, jímž bychom již dosáhli nejvyššího vrcholu.

Jest sice vyznavačem, ale po vyznání nebezpečí jest větší, poněvadž protivník byl více upozorněn. Jest vyznavačem, ale více musí státi při Evangelium, poněvadž skrze Evangelium dosáhl slávy od Pána. Neboť praví Pán: „Komu je mnoho dáno, mnoho bude požadováno; komu se více počty vzdává, od toho se více služeb požaduje.“ (Lk 12, 48)

Nikdo příkladem vyznavačů ať nezašlyne, nikdo ať z chování vyznavače se nenaučí nespravedlnosti, nikdo zpupnosti, nikdo zradě. Ale ať jest pokorný a klidný, ve svých činech ukázněný a skromný. Ten, kdo se stává Kristovým vyznavačem, ať napodobuje Krista.

Nebo když praví Kristus: „Kdo se povyšuje, bude ponížen; kdo se poníží, bude povýšen“ (Lk 14, 11) a když byl sám povýšen od svého Otce, poněvadž ho na zemi Slovo a Ctnost a Moudrost Boha Otce ponížila – jak může chlubit se milovati ten, který nám svým zákonem přikázal pokoru a sám jako odměnu za svou pokoru přijal nejvznešenější jméno?

Jest (ovšem) vyznavačem Kristovým, není-li však jím později zlehčována vznešenost a důstojnost Kristova. Jazyk, který Krista vyznal, ať není zlolajný, nepůsobí zmatek, a nesoptí hadím jedem po slovech chvály proti bratřím a kněžím Božím, ať není slyšen v hluku nadávek a svárů.

Ostatně, jestliže pak vyznavač se provinil a proklatě si počínal, jestliže své vyznání špatným obcováním zradil, jestliže svůj život hnusnou hanebností poskvrnil, jestliže konečně Církve, kde se vyznavačem stal, opustil a jednotu svornosti porušil, počáteční víru za zpronevěru potom vyměnil – nemůže si lichotiti vyznavačstvím, jako by byl vyvolen k odměně slávy, když z něho samého vzrostly zásluhy trestu.

Foto: Bartosz Kalich

normálně chodí, běhá, mluví, i když občas ne zcela srozumitelně, chodí do školky a normálně si hraje s vrstevníky.

Franciszek – v Nebi

Bylo to těhotenství s letální vadou. Po všemožných vyšetřeních vyšlo najevo, že dítě je smrtelně nemocné, bez šancí, že by přežilo jediný den.

Nelze slovy vyjádřit, co v takové situaci cítí rodiče, otec a především matka, která v sobě nosí dítě odsouzené k smrti. Potrat byl východiskem, jež bylo nasnadě a zcela v souladu se zákonem, avšak rodiče se pro něj nerozhodli.

„Ta jediná hodina, kdy jsem hned po porodu mohla synka držet v náručí, byla jednou z nejdůležitějších chvil v mém životě. Plakala jsem a tulila jsem ho k srdci, jak jen to šlo, s vědomím, že brzy odejde. Ale mohla jsem ho vidět a rozloučit se s ním. Díky lékařům netrpěl tolik, byl zcela jistě člověkem, za nějž ho v majestátu práva uznal stát, když mu vystavil rodný a úmrtní list. Je naším andělem tam v Nebi, kde se jednou všichni určitě setkáme“ – říká dnes Františkova matka.

Promluvme si o faktech

Uvedené příběhy a podobná, skutečná dramata matek a otců, kterých je mnohem více, ukazují, že potrat je vždy otázkou volby, avšak v podstatě je to volba vždy špatná. Navzdory levicovým heslům a názorům je nenarozený člověk z lékařského a vědeckého hlediska vždy člověkem. Ne shlukem buněk, nic necítícím plodem, ale lidskou bytostí.

Během protestů Stávký žen, které ve jménu obrany práva žen na potrat masově

blokují města, napadají kostely a profanují bohoslužby, stojí za to, abychom si ve veřejné debatě připomněli několik skutečností, jež odporují tomu, co tak hlasitě vykřikují polonahé ženy na střechách aut, když – jak tvrdí – bojují o vlastní práva.

Prenatální vyšetření budou zachována

Není pravdou, že nález ústavního soudu, který minulý čtvrtek konstatoval neústavnost ustanovení o možnosti přerušování těhotenství kvůli velké pravděpodobnosti těžkého a neodvratného poškození plodu nebo nevyléčitelné, život ohrožující nemoci, způsobí zákaz prenatální diagnostiky. Tato vyšetření nejenže nebudou zrušena, ale – jak oznámil premiér Mateusz Morawiecki – budou v Polsku rozšířena tak, aby jich mohly využít všechny těhotné ženy.

Interrupce nebyly zakázány

Není také pravdou – na rozdíl od tvrzení představitelů demonstrantů – že tento nález v podstatě znamená trestní stíhání žen za interrupci.

Potraty nebyly v důsledku soudního verdiktu zakázány, a pokud – což stojí za zdůraznění – dojde k ohrožení života nebo zdraví ženy – budou se provádět i nadále. Důležitá role zde připadne samotným lékařům, kteří budou muset dobře určit diagnózu, stanovit, zda se těhotenství dobře vyvíjí a zda nemoc dítěte ohrožuje život nebo zdraví matky.

Krom toho nedošlo ke zrušení výjimky pro případ těhotenství počatého v důsledku trestného činu.

Mluvíci iniciativy „Zastavme potraty!“ Kaja Godek se synem Wojtkem. Foto: Kaja Godek / Facebook

Fakta, ne mýty

Pokud jde o soudní verdikt, který vyvolal společenskou vzpouru, zaštiťovanou levicovými a feministickými organizacemi, bylo by také dobré upřesnit, čeho, či spíše koho se týká. Místo abychom prezentovali snímky dětí s cyklopií či jinými těžkými letálními vadami, jež se samozřejmě vyskytují, promluvme si o těch případech, které tvoří v potratových statistikách největší skupinu.

Podle nejaktuálnějších údajů ministerstva zdravotnictví se v Polsku v roce 2019 provedlo 1110 legálních interrupcí, z nichž většina – 1074 – byly zákroky provedené poté, co prenatální vyšetření či jiné lékařské předpoklady poukazovaly na velkou pravděpodobnost těžkého a neodvratného poškození plodu nebo nevléčitelné, život ohrožující nemoci.

Z uvedených údajů také vyplývá, že nejčastějším důvodem k provedení potratu nejsou letální vady, jak tvrdí komentátoři, nýbrž trisomie 21, tedy Downův syndrom. Loni došlo ke 271 přerušení takovýchto těhotenství, při nichž nebyla konstatována přidružená onemocnění, v dalších 164 případech byly konstatovány somatické vady. Nejčastější přidruženou vadou při trisomii 21 jsou srdeční vady léčitelné už natolik, aby život s nimi byl možný.

Krom toho se osoby s Downovým syndromem při současném stavu lékařské vědy nejen dožívají průměrně věku 50 let, ale dokážou také samostatně fungovat ve společnosti, zkrátka samostatně žít.

Další vadou, o níž se v poslední době rovněž hodně mluví, je Turnerův syndrom, s nímž lze rovněž samostatně žít. Neznamená pro dítě – vzdor tomu, co hlásají představitelé Stávky žen – rozsudek smrti.

Letální vady a utrpení dětí

Aktivistky Stávky žen tvrdí, že plody s letálními vadami, které přežijí porod, umírají v nesmírném utrpení a bolestech. Stojí nicméně za to vyslechnout v této věci profesory a lékaře, například zakladatele varšavského hospice pro děti profesora Tomasze Dangela. Podle něj i podle jiných lékařů, kteří se ve své praxi setkávají s takovými případy letálních vad, lze utrpení ve většině případů zmírnit a v těžších případech se praktikuje paliativní sedace.

Potrat není aktem milosrdenství vůči nemocným dětem

Lživé je také tvrzení, že potrat je vůči plodům humánnější, neboť plody netrpí. Tak je tomu možná v případě raných fází těhotenství, kdy k potratu dochází po aplikaci postkoitální pilulky. Avšak v případech, jichž se týká nález ústavního soudu, dochází k uměle vyvolanému potratu, při němž jsou ženy vystaveny nesmírné bolesti a utrpení, jak tělesnému, tak psychickému.

Takovéto potraty se většinou provádějí kolem 20. týdne těhotenství.

Dítě, anebo, jak říkají levicové kruhy, plod, přichází na svět během uměle vy-

volaného potratu, s ještě nevyvinutými plícemi. Smrt nastává většinou udušením hned po porodu, přičemž nemocniční procedury většinou neumožňují, aby takovému dítěti byla udělena pomoc, trvá-li to déle – někdy až několik hodin.

Nikoho nelze nutit k hrdinství

Taková jsou fakta o potratech. Neustále slyším, že ženy nelze nutit k hrdinství, jakým je přivádění mrtvých nebo nemocných dětí na svět. Ano, to je pravda – nikoho nelze k takovému hrdinství nutit a nepomůže tu žádný rozsudek ani právní předpis. Nikdo to také nemá v úmyslu dělat.

Je rovněž bez diskuse, že právo volby a rozhodování o sobě samém je zcela zásadní otázkou. Avšak toto právo není nejdůležitější a nestojí nad právem na život každého člověka.

Toto přirozené právo má jak těhotná žena, tak její nenarozené dítě, jež je člověkem.

Ústava zaručuje právo na život

Článek 38 polské Ústavy říká jasně: „Polská republika zajišťuje každému člověku právní ochranu života.“ Znamená to, že dokud je v platnosti současná ústava – schválená roku 1997, za vlády levice pod vedením tehdejšího prezidenta Aleksandra Kwaśniewského – platí v Polsku toto základní ustanovení.

Kritizovaný nález Ústavního soudu navíc není ničím novým ani ve vztahu k dosavadním verdiktům tribunálu ve věci potratů. Ústavní soudci, o nichž zdaleka nelze tvrdit, že by měli pravicové názory, stanovili před lety (roku 1997) ústavní výklad předpisů, jež tehdy umožňovaly interrupci ze sociálních důvodů. Konstatovali, že takovéto právo není v souladu se základním zákonem. Nález ústavního soudu v čele s Julií Przyłębskou z minulého týdne tudíž nemohl být jiný, musel tuto interpretaci zopakovat.

Boj o legalizaci neomezených potratů

Ženám, jež už několik dnů protestují v ulicích polských měst, zdaleka nejde o obranu a dodržování ženských práv. Nejde jim o toleranci, úctu ke každému člověku, jak to tyto kruhy dosud hlása-

Protesty proti rozhodnutí Ústavního soudu, Krakov, říjen 2020. Foto: Silar

ly prostřednictvím šestibarevných duhových vlajek. Formy protestu, které si zvolily, vedou ke slovní a fyzické agresi, k devastaci a profanování sakrálních objektů, k blokadám měst.

Jejich klíčovým alibi se stal argument, že lidé jsou zkrátka „nasraní“ a že mají právo demolovat, urážet, profanovat, útočit na ostatní, včetně policie, která, místo aby vymáhala dodržování zákonů, dostala příkaz neprohlubovat konflikt a nereagovat ani v případě, kdy dochází k evidentnímu porušování zákonů.

Nejde samozřejmě o to, aby policie používala vůči demonstrantům násilí, avšak stát nemůže dovolit, aby osoby, jež se dopouštějí trestného činu (čímž například ničení kostelů a profanace jsou),

zůstaly nepotrestány. Pokud by tomu totiž tak bylo, nic nezabrání dalšímu překračování hranic, až dojde k požáru nějakého kostela, někdo bude zmlácen anebo dokonce zabit. Vždyť na to máme právo, jsme přece „nasraní“. To nic neospravedlňuje.

Nejde už o demokratický protest na obranu práv žen, matek a dětí, ale – jak praví hesla skandovaná v ulicích – „je to válka“. Je to válka, už ne s vládou ani s ústavním soudem (který je nadále nejdůležitějším tribunálem, rozhodujícím o ústavnosti zákonů, ať se to někomu líbí nebo nelíbí, při všech právních pochybnostech ohledně toho, že před lety, za vlády PiS, byli jmenováni noví ústavní soudci). Je to především válka s nábožen-

stvím, s církví a s každým, kdo právo na život pro každého bez výjimky považuje celá léta konstantně za základní právo civilizovaného světa.

Dnes se útoky na kostely a profanování sakrálních míst staly hlavní zbraní v boji o legální potraty, právem nijak neomezené a každému přístupné. V celém tom sporu a vzpouře, která zmítá Polskem, jde totiž právě o potraty, ničím neomezené, a není důvod předstírat, že je tomu jinak.

Vždyť to otevřeně přiznávají také vůdkyně Stávky žen a poslankyně uskupení Lewica (Lewica), které argumentují, že nikdo nemůže ženám omezovat právo volby, že mají právo rozhodovat, zda dítě porodí. Jinak řečeno: nikdo nemá právo omezovat ženy v právu na potrat, jehož důsledkem je zabití ještě nenarozeného dítěte. Malého člověka, jemuž bije srdce, funguje mozek a nervový systém. Dítěte, jež (jak to dokládají lidské příběhy) často může normálně žít, anebo – v případě nejtěžších vad – důstojně zemřít. Jako člověk.

Andrzej Gajcy
Onet.pl
Překlad LS,
redakčně kráceno

Andrzej Gajcy
novinář

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Stormie Omartianová: Vánoční zázrak

Americká autorka vypráví události Kristova narození současným jazykem. Součástí každé kapitoly je úryvek z Písma svatého a modlitba. Kniha nás může provázet dobou adventní, ale nabízí se i jako milý vánoční dárek.

Váz., 128 s., cena 249 Kč

Sophie de Mullenheim: Přízrak z Kolosea

Titul přenese mladé čtenáře zpět do starověkého Říma, kdy se kvůli pronásledování museli křesťané skrývat v katakombách. Příběh tří kamarádů, kteří při potyčce se zloději narazí na „přízrak“, zaujme nejen chlapce, ale i dívky se smyslem pro dobrodružství.

Brož., 232 s., cena 259 Kč

MODLITBA OBNÁŠÍ MILOST

Aby se nemluvilo pořád jen o koronavirové infekci, sdílím, čeho jsme si povšimli. Svatý otec prezentoval knihu o římském misálu pro konzské (zairské) diecéze. „Je zřejmé, že každý národ poté, co osobně prožil proměňující setkání s Kristem, usiluje o vzývání Boha, který se zjevil v Ježíši Kristu, vlastními slovy, vlastním náboženským, poetickým, metaforickým, symbolickým a narativním jazykem, neboť modlitba vyslaná k Bohu obnáší milost, proměňující lidské prožitky ve všech těchto rozměrech. V této dynamice utvářela Konzská biskupská konference svou vlastní osobnost a modlila se k Bohu, nikoli v zastoupení či slovy vypůjčenými od jiných, nýbrž za přijetí veškeré duchovní a sociálně–kulturní specifčnosti konzského lidu s jeho proměnami,“ napsal papež v poselství k této události. Jak jsme uvedli v našem týdenním souhrnu na události viděné katolickými očima (viz naše webové stránky a Facebook), „podle erfurtského liturgika Benedikta Kranemana je papežův postoj výrazem změny paradigmatu v liturgii, směřující od upřednostňování římského ritu k větší rozmanitosti. Podle bochumského liturgika Stefana Bönerta pak však údajně nebude třeba vytvářet žádný zvláštní evropský ritus, neboť Římský ritus má vzhledem ke své historii již dostatečně evropský charakter.“

Kreativita však nezná mezí, čili budme bdělí. A to Adventu zvláště sluší. Je to čas milostiplného čekání. Známa kniha *Síla ticha*, kterou koupíte i v češtině (nakl. Hesperion), autora kardinála Roberta Saraha, přináší zprávu o tom, že nedostatkem ticha je v posledních desetiletích zásadně „ochuzena liturgie, protože se zaměřuje na lidská očekávání a přichází tak o své bohatství. Stále častěji se mění v jakýsi happening, při němž jsou údajně nesrozumitelná gesta nahrazena záplavou slov. Dnešní podoba liturgie nenaplňuje úkoly, které před ni

Brněnský děkan Mons. Václav Slouk žehná pietní místo pro nenarozené a zesulé děti.
Foto: © Vojta Pospisil / Člověk a Vira

postavil Druhý vatikánský koncil, není zdrojem a vrcholem života církve,“ řekl prefekt Kongregace pro bohoslužbu, kardinál Sarah. „[Z této zkušenosti] jsem se naučil ještě něčemu jinému: nakolik je důležité vystríhat se laciné útěchy. Návštěvy, které za mnou chodily, ujišťovaly, že brzy mi bude dobře a už mne nebude nic bolet. Byly to hlouposti, prázdná slova, vyřčená v dobrém úmyslu, ale nikdy nezasáhla srdce. Naopak člověk, který se mne nejniterněji dotkl svým mlčením, byla jedna z žen, které poznamenaly můj život: sestra María Dolores Tortolo, učitelka katechismu, která mne připravila na první svaté přijímání. Přišla se na mne podívat, vzala mne za ruku, políbila mne a drahnou chvíli setrvala v tichu. Pak mi řekla: „Napodobuješ Ježíše,“ píše Svatý otec v rozhovoru s britským publicistou

Austenem Ivereighem.

Francouzští biskupové vyjednávají s vládou o tzv. normách pro liturgii. Blíží se vánoční svátky a situace začíná být dramatická, skoro jako tehdy, když se Pán narodil. „Po celý listopad byly kostely ve Francii otevřené, ale bohoslužby s účastí věřících povoleny nebyly. Francouzský episkopát jednal po celý měsíc s vládou o obnovení. Svůj hlas dali slyšet také věřící, kteří se při nedělních modlitbách na náměstích před kostely dožadovali návratu mší. Biskupové navrhli vládě limit 30% míst k sezení v kostelech při zachování dalších sanitárních norem,“ píše Johanka Bronková na *radiovaticana.cz*. Díky za podobnou intervenci České biskupské konferenci!

–zd–